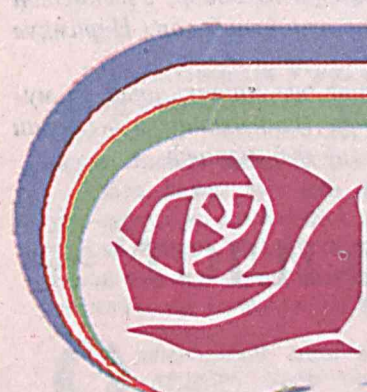

Мустақиллик биз учун — ўзлигимизни англаш, юрт тинчлиги ва барқарорлигининг, инсон манфаати, эркинлиги ва фаровонлигининг, биз кўзлаган демократик жамият барпо этишнинг гаровидир.

O'zbekiston
«ADOLAT»
SOTSIAL-DEMOKRATIK
PARTIYASI

Ижтимоий-сиёсий газета

Inson manfaatlari — oliy qadriyat

№ 33
(737)
2009 йил,
7 август,
жума

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

Маҳсулотга талаб кўпаймоқда

Андижон вилоятининг Марҳамат туманида фаолият кўрсатган «Марҳамат ил-ишгуру» ҳиссдорлик жамияти маҳсулотларига буюртмалар кўпаймоқда.

Қорхона йилига 2700 тонна қалава ил ишлаб чиқариш қувватига эга. Ҳозир бу ерда 450 тонна маҳсулот тайёрланади. Бу маҳсулотларга Россия, Туркия каби давлатлардан буюртмалар тушган.

— Цехларимизда Германия, Бельгия, Хитой каби давлатлардан

келтирилган замонавий дастгоҳлар ўрнатилди, — дейди қорхона директори ўринбосари Турдали Йўлчибоев. — Бу эса маҳсулот сифати яхшиланишига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Бу ерда тайёрланаётган маҳсулотларнинг 80 фоизидан ортиғи экспорт қилиш режалаштирилган.

Суратларда: йигирув цехи устаси Раъно Маннонова; лаборатория назоратчиси Маржона Жабборовна иш устида.

Шухрат ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

Ўз-ўзини танқид руҳида

Хоразм вилояти партия ташкилотининг туман ва шаҳар Кенгашлари ҳисобот-сайлов конференциялари ўтказилмоқда. Конференциялар кун тартибидан ўрин олган масалаларга алоҳида эътибор қаратилиб, баҳс-мунозаралар қиз

гин тус олмақда. Эътиборли жиҳати, ўтган ҳисобот даврида эришилган ютуқлар билан бир қаторда йўл кўйилган камчиликлар ҳам чуқур таҳлил қилинган. Хусусан, Гурлан, Хонка ва Богот туманлари конференцияларида мазкур Кен

гашларнинг фаолияти қониқарсиз эканлиги қайд этилди. Дарҳақиқат, ҳисобот-сайлов конференциялари ўз-ўзини танқид руҳида ўтмоқда. Шу боис ҳам туман ва шаҳар партия Кенгашлари фаолиятида кўзга ташланаёт

ган камчиликларни бартараф этиш, партиявий-ташқилий фаолиятини янада жонлантиришга қаратилган кўплаб тақлиф ва мулоҳазалар билдирилиб, тегишли чора-тадбирлар белгилаб олинмоқда.

Мухаббат САПАЕВА.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши

Тошкент шаҳар Сирғали тумани Кенгашнинг «Файз» ҳолдинг компанияси қошида тузилган бошланғич партия ташкилоти ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди.

Дастлаб йиғилишда бошланғич партия ташкилоти томонидан ҳисобот даврида амалга оширилган ишлар, кўлга киритилган ютуқлар эътироф этилди. Шунингдек, фаолиятда йўл кўйилган камчиликлар рўй-роyst этилиб, галдаги вазифалар қизгин муҳокама этилди.

Бугунги кунда 120 нафардан зиёд аъзоларни бирлаштирган «Файз» ҳолдинг компанияси бошланғич ташкилоти партиянинг пойтахтимиздаги йирик куйи бўғинларидан бири саналади. БПТ аъзолари мамлакатимизда амалга оширилган ислохотлар жадаллашуви йўлида ўзларини масъул деб билишди. Уларнинг фаоллиги, ташаббуси билан мунтазам равишда турли тадбирлар ўтказиб келинмоқда. Айниқса, жорий йилнинг биринчи чорағида уюштирилган ҳам бирлар қўламини жиҳатидан ҳам, мазмуни жиҳатидан ҳам алоҳида ажратиш турди. Бу бошланғич ташкилотда ишга янгича ёндошуш билан қаралаётганлигидан далolatдир.

Йиғилишда ташқилий масала кўриб чиқилиб, бошланғич партия ташкилотига янги етакчи сайланди. Йиғилишда бошланғич партия ташкилоти томонидан мамлакатимиз истиқлолининг 18 йиллиги ҳамда Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишланган тадбирлар тўғрисида ҳам атрофлича сўз борди. Таъкидлангани, бошланғич ташкилотда байрам тадбирларини юксак савияда ташкил этиш ва ўтказишга астойдил бел боғланган.

— Ҳар икки байрамга бағишлаб ўтказиладиган тадбирлар режаси ишлаб чиқилган, — деди партия фаоли Феруза Орипова. — Шунга қўра, «Мустақиллик — олий ноъмат», «Истиқлол ва истиқбол», «Тошкент — Шарқ дурдонаси», «Пойтахтим жамоли» сингари давра сўхбатлари, танловлар, концерт дастурлари уюштирилди.

Фарҳод ЭСОНОВ,
«Adolat» мухбири.

Адиб ва жамият

Адабиёт — миллатнинг маънавий кўзгуси

Адабиёт — инсоншуносликдир. Бу тўғрисида кўп ёзилган. Мукаммал бадий асарлар инсон тарбиясида мислсиз аҳамиятга эга. Шундай китоблар борки, улар тарихнинг маълум бир даврини, шу даврга хос вазифа ва муаммоларни ўзида реалистик тарзда акс эттириши, ўқувчини шу муаммолар ечими билан боғлиқ ижтимоий фаолликка давлат этиши, асар қаҳрамонлари ҳаёти, тақдири мисолида энг тўғри, адолатли ечим йўллари топишга ёрдам бериши билан ҳам аҳамиятли ҳисобланади. Бундай асарлар ўқувчи характери ва дунёқаролини шакллантиришда, атрофида кечаётган воқеа-ҳодисалар моҳиятини тўғри англашда ўзига хос кўзгу ролини ўйнайди.

Истиқлол йиллари ҳаётимизнинг барча соҳалари қатори миллий адабиётимиз учун ҳам янги ланиш ва юксалиш йил

лари бўлди. Мустабид тузум шароитида бошқа соҳалар қатори адабиёт ва санъат ҳам маълум маънода шўролар мафқураси

нинг итоаткор ижрочилиги айлангани бор гап. Айрим факулдада жасоратли шoir ва ёзувчиларни истисно қилганда, кўплар учун замонасозлик қилиш, тузум манфаатларига мос ижод йўлини танилаш ва бу йўлда собит туриш оддий бир ҳол бўлиб қолган. Чўлпон: «Кишан кийма, бўйин эгма, ки сен ҳам хур туғилгонсен», деб баралла хайқирди, аммо кўпларда бундай жасорат етишмади. Истиқлол ижодкор зиёлилар учун кенг, эркин бадий тафаккур майдонини яратиб берди. Дилда борини юзага чиқарадиган пайт келди.

(Давоми 4-бетда.)

Болалар ижодий фестивали

Гулистон шаҳрида Халқ таълими вазирлиги, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати маркази кенгаши ва бошқа бир қатор муассаса ва ташкилотлар ҳамкорлигида «Тошкент баҳори» деб номланган республика болалар ижодий жамоалари фестивали бўлиб ўтди.

Ватанимиз мустақиллигининг 18 йиллиги ҳамда Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишлаб ўтказилган мазкур фестивалда юртимизнинг

турли ҳудудларидан келган 13 нафар болалар ҳаваскорлик жамоаси иштирок этди. Улар саҳна безаклари, халқ амалий санъати намуналари ва бадий маҳоратини намойиш этди.

Танлов якунига қўра, Наманган ва Сирдарё вилоятлари вакиллари олий ўрин — гран-при соҳиби бўлди. Биринчи ўрин Бўҳоро ва Самарқандлик ўқувчиларга насиб этди. Иккинчи ўринни Жиззах ва Хоразм вилоятлари вакиллари, учинчи ўринни фарғоналиклар эгаллади.

«ЖАҲОН» АХБОРОТ АГЕНТЛИГИНИНГ ХАБАРИ

Ўзбекистон томони жорий йилнинг 1 август кuni имзоланган «Россия ҳарбий тузилмаларининг Қирғизистон Республикаси ҳудудида бўлишини мувофиқлаштирувчи ва қўшимча Россия ҳарбий контингентининг Қирғизистон ҳудудида жойлаштирилишини тартибга солувчи Россия Федерацияси билан Қирғизистон Республикаси ўртасидаги икки томонлама шартномавий-ҳуқуқий базани янада ривожлантириш ва такомиллаштириш ниятлари тўғрисидаги меморандумда айтиб ўтилган Қирғизистон жанубида Россия қуролли қучлари қўшимча контингентининг жойлаштирилиши борасидаги режаларни амалга оширишдан бирон бир зарурият ва мақбуллик қўрмайди.

Бу каби лойиҳаларнинг мураккаб ва олдидан айтиб бўлмайдиган, Урта Осиёнинг урта республикаси чегаралари бевосита тушган ҳудудда амалга оширилиши ҳарбийлашув ва миллатчиликка асосланган турли эъдиётларни келтириб чиқарувчи жараёнлар, шунингдек, кенг миқёсдаги вазиятнинг жиддий бекарорлашувига олиб келиши мумкин бўлган радикал экстремист қучлар чиқишларининг кучайишига туртки бериши мумкин.

ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР

★ Самарқандда «Ўзбекистон Республикасида одам савдосига қарши кураш» муаммо ва ечимлар» мавзuida минтақавий илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Одам савдосига қарши кураш буйича Республика Идораларо Комиссияси, Бош прокуратура ва Ички ишлар вазирлиги ҳамкорлигиде ўтган мазкур тадбирда мамлакатимизнинг қатор вилоятлари ҳуқуқий идораларо комиссиялари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш муассасалари вакиллари иштирок эттиди.

★ Ойиқ акциядорлик тижорат банки — «Агробанк»да мамлакатимизда деҳқон ва фермер хўжаликлари, агрофирмалар, қайта ишлаш корхоналарини молиявий қўллаб-қувватлаш банк тизими томонидан амалга оширилаётган ишлар ва яқин истиқболдаги ҳамкорлик йўналишларига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

★ Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки ва «Агробанк» ташкил этган мазкур тадбир иштирокчиларда зўр қизиқиш уйғотди. Унда «Агробанк»нинг соҳани ривожлантиришга оид кенг қўламли ишлари алоҳида эътироф этилди.

★ Бердақ номидаги Қорақалпоғистон Давлат университетиде ўтган «Юксак маънавият» ёшлар — Ватан таянчи! мавзuida давра суҳбати бу ерда таҳсил олаётган ёш йигит-қизлар тафаккури ва дунёқаролини ошириш, маънавий-маърифий тушунчаларини бойитиш ҳамда ижодий салоҳиятларини муттасил ўстириб бориш йўналишларига бағишланди.

★ Савол-жавоб тарзида ўтган тадбир талабаларда катта таассурот қолдирди.

★ Наманган вилояти Норин туманидаги Уметпеа қишлоғи аҳли ибратли тадбир бўлашди.

★ «Маҳалла» жамғармасининг туман бўлимаси, туман ҳокимлиги ва туман хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан ташкил этилган «Қишлоқ оқималари» маданий-маърифий тадбирида йигит раислари, уларнинг маслаҳатчилари ва маҳалла фаоллари иштирок этиб, келин тушари, меҳмон қутиси, қўни-қўшничилик муносабатлари ҳамда қишлоқ маданияти мавзуда турли хил саҳна қўйинишларини муҳокама қилдилар.

★ Яна бир намунали жиҳати, бундай намунали кечалар эндиликда вилоятнинг бошқа туманлари маҳаллаларида ҳам амаллашадиган бўлди.

БУГУНГИ
СОНДА:

БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТ — ПАРТИЯ ТАЯНЧИ

Бошланғич ташкилот — партия таянчи. Шунинг учун ҳам бугунги кунда мавжуд бошланғич ташкилотлар ишини янада жонлантириш, улар фаолиятини талаб даражасида ташкил этиш — вилоят партия Кенгаши олдида турган энг муҳим вазифалардан бири, деб биламан.

ТАҚДИР ҲУҚМИ

Амир Темур кетма-кет элчилар борганига қарамай, муросага кўнамаётган Миср ва Шом мамлакатларига юриш бошланганда сабабли, Самарқандга қайтишни кейинроққа сурди-ю, бутун шахру қасабаларга, амирзодалару саркардалар, ҳокимларга лашкарлари билан етиб келишларини буюриб, фармон юборди.

ЧАМАН ИЧРА ЯҲОНМСАН

Ана шундай ният билан она шахрим — Тошкентга ўз дил изҳорини буюқ Мустақиллигимиз меъмори Исмоил Қаримовнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» номли асари ва «Тошкент» номига баҳоли қудрат мувашшах ёзиш билан ифода этдим.

«Адолат» СДП ИЖТИМОИЙ ТАРАҚҚИЁТ

ва унинг тадрижий жараёнида фаол, бардавом сиёсий куч бўлади

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Бу сайёҳаракатлар, табиийки, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қонунчилик палатаси тўғрисида»ги Конституциянинг 25-моддаси қамровида олиб борилади, палатадаги «Адолат» СДП фракциясининг белгиланган ваколатига тўла амал қилинди. Бошқача айтганда, фракция ўз фаолиятини йил сайин тасдиқланган аниқ иш режалари асосида олиб бориши. Аҳолининг ижтимоий муҳофазаси қилинишини таъминлаш, иқтисодий ислохотларни кучайтириш, соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, суд-хукук тизимини либераллаштириб бориш, ёшлар ва аёлларнинг жамиятдаги ролини ошириш каби муҳим вазифалар ижроси фракция фаолиятида доим устувор йўналиш бўлиб қолди.

Фракция иш режасида партия дастурида назарда тутилгандек, асосий вазифа — республика ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг барқарорлигини таъминлашга йўналтирилган қонун лойиҳаларини тайёрлаш биринчи галдаги вазифа қилиб белгиланди. 10 нафардан иборат фракция аъзолари фракция йиғинлари, бошқа кўмиталар йиғилишлари ва палата мажлисларида мунтазам қатнашиб, муҳокамага киритилган барча қонун лойиҳаларига таклиф ва мулоҳазалар билдириш жараёнида фаол иштирок этишди. Улардан 3 нафари фан доктори, профессор, 3 нафари фан номзоди, доцент илмий унвонларига эга бўлиб, 3 нафари ўз соҳасининг таниқли мутахассисларидир.

Ана шундай профессионал кадрлар — Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатларидан таркиб топган фракция ўз йиғилишларида кун тартибига киритилган ҳамма қонун лойиҳаларига юзасидан мунтазам муҳокама қилиб ўтказиб келди, уларга зарур ўзгариш ва тегишли қўшимчалар киритиш учун асосли таклифлар тайёрлади. Фракция позициясидан келиб чиқиб, палата мажлисларида қонун лойиҳаларига (музокара қилиш чоғи) ўз нуктаи назарларини муфассал баён этиди. Жумладан, ўтган йиллар (2005 йилдан 2009 йилнинг биринчи ярми) давомида фракция томонидан 200 дан зиёд қонун лойиҳаларига 1000 тадбир ортиқ таклифлар тайёрланиб, тегишли кўмиталарга вақтида, сифатли ва пухта тақдим этилди. Унинг ҳар бир аъзоси қонун ҳужжатларига мувофиқ мажлислар ва янги мажлислар қонун тартибиди шакллантиришда, қўрилётган масалалар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришда палата Спикерига, вазирларга ва бошқа давлат органлари раҳбарларига мурожаат қилди. Олий Мажлисининг раҳбарлари, кўмиталари ва комиссиялари раислари номзодларини танлашда, тавсия қилишда ўз таклифларини берди.

Фракциянинг ишчи мажлислари мунтазам (ҳар йили 35-40 мартадан) ўтказилиб, уларда фракция фаолиятини такомиллаштириш, иш механизмининг аниқ ташкил этиш, қонунлар лойиҳаларига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш каби муҳим, долзарб масалалар муҳокама этилиши маромли йўлга

қўйилди. Вақти-вақти билан ўз иш режасига қўра, ҳукумат аъзолари фаолиятига оид ишлар ижроси сифатини ошириш учун ҳам уларнинг ҳисоботларини тинглашда тadbирлар ташкил этидики, бу, айтиш мумкин, бугунги кунда вазирлик ва кўмиталар фаолиятида ижобий самаралар бермоқда.

Этиборли жиҳати, фракция палатада кам сонли бўлса-да, аъзоларидан 2 нафари кўмиталар раислари, 1 нафари кўмиа раиси ўринбосари, 1 нафари Спикер ўринбосари лавозимларида ишлаб келмоқда. Уларнинг ташаббускорлиги ва фракциянинг бошқа аъзолари сайёҳаракатлари туфайли халқ депутатлари маҳаллий кенгаш депутатлари билан ўзаро алоқа ҳамда яқин ҳамкорлик жараёнида амалга оширилаётган ишлар салмоғи ҳамда сифатида ижобий ўзгаришлар ясамоқда.

Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози шароитида унинг Ўзбекистонга таъсирини юмшатиш йўлида қўрилётган чора-тадбирлар ижросида ҳам фракция Президентининг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» асари ҳамда инқирозга қарши Дастурдан келиб чиқиб, қатор тadbирлар ўтказмоқда. Уларга олимлар, мутахассислар ва тегишли идора ҳамда ташкилотлар вакилларини жалб этиб, мулоҳаза, муҳокама, таклифлар олмақда. Бундай тadbирлар партиянинг Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардаги Кенгашлари кўмағида ўтиб, яхши самаралар берапти.

Қисқаси, бундай ишлар ва юмушлар салмоғини рақамлар, далиллар, фактлар билан изоҳлайдиган бўлсак:

— сиёсий партиянинг аҳоли ўртасида оммавийлик даражасини ошириш учун 40 дан ортиқ тadbирлар ўтказилди;

— партия аъзолари ва аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини юксалтириш йўлида ўтказилган тadbирлар сони 65 тадан зиёд бўлди;

— фракция аъзолари ташаббуси билан оммавий-ахборот воситаларида чоп этилган мақола, суҳбат, интервью ва мавзуй чиқишлар сони ўн тўрт йил давомида 2 мингдан ортиқчи ташкил этиди. Биргина 2008 йилнинг ўзига улар сони 217 тадан ошди. Уларда мамлакатимизда олиб борилаётган тadbирлар, муҳокама, модернизация, ахборот-коммуникация технологиялари ривожининг ҳуқуқий асослари, сиёсий жараёнлар, жамият ҳаётида сиёсий партиялар ролининг ошиб бориши, жамоатчилик назорати, «Адолат» СДП фаолияти, Президентининг янги асарлари тўғрисида мазмундор мавзулар қаламга олинди.

Шу ўринда таъкидлаш керак, юқорида тилга олинган «Давлат бошқаруви»нинг янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатини модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий Қонун лойиҳаси аслида мамлакатимиз Президентини Ислам Каримов томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига киритилганлиги катта тарихий воқеа бўлди. Бу, таъбир жоиз бўлса, узокни кўзлаган сиёсий ислохот бўлиб, у Ўзбекистонда кўп партиявийлик тизимининг эмин-эркин, самарали ривожлани-

шига имкон берди.

Ана шундай эмин-эркинлик ва самарали сайёҳаракатлар асосида «Адолат» СДП сиёсий муносабатлар субъектларидан бири сифатида мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётига янада фаолроқ қўшилишга интилди. Партия етакчилари ўртасида ана шу фаоллик белгилари миллий ғоямиз мазмун ва моҳиятини аҳолига тўлароқ, тинч-роқ тушуниришга қаратилган турли тadbирларни ташкил этишда намоён бўлди.

Айни кезде партия юксак иқтисодий ривожланишга эришиш, аҳоли фаровонлигини ошириш, давлат, жамият ва шахс барқарорлиги ҳамда хавфсизлигини таъминлашга қаратилган давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатини қўллаб-қувватлаш борасида ташаббускор бўлишга астойдил ҳаракатда бўлди. Рақобатлашув кураши куртаклари палатадаги бошқа сиёсий партиялар фракциялари билан қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш чоғларида равшан кўзга ташланди.

Бу уришлар, у ёки бу вазиятда партиянинг ўзига хос тарзда ўсиши, юксалиши, пишиб бориши унинг энг муҳим вазифаси — ўз сафига янги-янги аъзоларни жалб этиш омили бўлди. Бу омили самараси ўтган сайловлар ва шу йил охирида қўрилган сайловларда оммавий-ташқилий ишлар жонлашларида, сайлов компанияси жараёнига таъсир этиши мукarрар бўлган электоратни шакллантириш хатти-ҳаракатларида кўринди, кўринмоқда.

Тўғри, партияимиз фаолияти шуни кўрсатадиган, ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ютуқларимиз, сиёсий майдондаги фаолиятимиз самарадорлиги ҳақида мақтаниб гапиришимизга ҳали биров эрта. Олдимизда яна сайлов турибди. Бу — жуда катта имтиҳон, жуда катта синов. Бу имтиҳон, бу синовга биз энг муҳим ишимиз — у ёки бу масалада ўз позициямизни тўла ифода этидиган дастурий вазифаларимиз ва уларнинг муқойида ёчимлари билан боришимиз керак, албатта. Бунинг учун фаоллигимизни яна ошириб, сиёсий жараёнларда тўғри мўлжал ола билиш маҳоратимизни бойитиб бормоғимиз жоиз.

Бу йўлда партияимизнинг юқори ва қуйи бўғинлари назорат-таҳлилий фаолият қилиб, бошқа сиёсий партиялар, керак бўлса, хорижий сиёсий кучлар таърибасини ҳам кузатиб бормоғи керак бўлади. Чунки, партияимизнинг сиёсий фаолияти ҳозирга қадар бўлиб келганидек, фақат давлат ташаббуслари, ёхуд бирор бир муаммо ечимини қўллаб-қувватлашда эмас, балки аниқ шу муаммонини топши ва уни бартараф этишнинг барчага маъқул ва мақбул йўлини таклиф этишда ҳамда унинг ижросида ҳам ташаббускор бўлишда намоён бўлади. Чунки, бугунги кундаги жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози билан боғлиқ муаммолар бўладими, сув-энергетика соҳасига тааллуқли минтақавий масалалар ёки наркотрафик ҳамда одам савдосига қарши кураш таҳдидлари бўладими... ҳаммасининг ечимида «Адолат» СДП ўз йўли, ўз ғояси, ўз нуктаи назарида қатъий, изчил, ҳолис ва собитқадам туради.

Ана бир гап: партияимиз ғояларининг тарғибот-ташвиқот ишлари самараси ва жамоатчилик билан алоқа ҳам қатор ҳудудий (шаҳар, туман) кенгашлар, айниқса, БПЛлар қамровида етарли даражада эмас. Номигагина ўтказилаётган тadbирлар партия сафларининг ўсишига таъсир кўрсатолмайпти. Ҳудудий кенгашлар, тузилмалар, бўлинмалар БПЛлар фаолиятини жонлантириш йўллари, уларни ташаббускорликка, амалиётга қўллаш ва назорат қилиб бориш ҳамда талабчанлик билан иш тутиш жараёнида суҳбатчилик қилмоқдалар. Партия олдида турган вазифалар кўламини аҳоли ўртасида кенг тарғибот-ташвиқот қилишда муҳим восита — сиёсий ўқувлар — доимий семинарларда чиқишлар қилаётган кадрлар билан ва дунёқарашида «тор салоҳият» сезилиб қолмоқда.

Агар партия, хусусан, унинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси тез кунлар ичида ўз фаоллиги диққат-эътиборини «Адолат» СДПнинг ғоявий янги формасига хизмат қилувчи янги-янги ишлар ҳақидаги керак бўлган чора-тадбирлар дастурига жалб этмаса, жойларда маҳалла фуқаролар йиғинлари, жамоат ташкилотлари ва ўз электорати билан яқин ҳамкорлик қилмаса ёхуд муаммолар ечимини топишда кенг жамоатчилик фикрини ўрганмаса, аниқроғи, уларга суянмаса тобора яқинлашиб келаётган сайлов арасида жуда қийналиб қолиши эҳтимоли бор.

Аслини олганда, бу ишлар, бу юмушлар ва бу вазифаларни «Адолат» СДП ва унинг фракцияси ўз олдида фақат бугунги кунга келибгина қўяётгани йўқ. Хусусан, унинг қуйи палатадаги фракцияси ўз фаолияти давомида қонунчилик жараёнида бўладими, таҳлилий назорат ишлари бўладими, ўтказиб келаётган тadbирлар бўладими ёки улар ҳақида оммавий ахборот воситаларида чиқишлари бўладими — ҳаммасида доим юртимиз ривожига салмоқли аҳамият касб этган ўз қарашлари, таклифлари ва фаолияти доираси билан кенг жамоатчилик ўртасида муносиб баҳо олмақда.

Булардан кўриниб турибдики, «Адолат» СДП ўзининг чинакам мафқуравий қиёфасига эга бўлиш учун муттасил ўз электоратини топишга, (гарчи улар орасида миллий ғоямизга ҳар қил қарашда бўлган аъзолар ёки хайрихоҳлар бўлса-да), барчасини, яъни, ўз тарафдорларини шу ғоя, шу позиция ижроси йўлида жипслаштириш мақсадини маслак қилиб олган.

Бу маслак шубҳасиз, одамларнинг тафаккури юксалаётган, сиёсий маданияти ошаётган, демократик ва умумбашарий қадрлар тизимини ижтимоий жиҳатдан чуқурроқ англаб етаётган ҳозирги шароитда **кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамиятига** бораётган мамлакатимиз сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, маданий, маънавий ва маърифий ҳаётида катта аҳамият, катта моҳият касб этади.

Мухтасар айтганда, «Адолат» СДП мамлакатимиз ижтимоий тараққиёти ва унинг тадрижий жараёнида фаол, бардавом сиёсий куч бўлади.

Собир ТУРСУНОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси.

лан алоқа ҳам қатор ҳудудий (шаҳар, туман) кенгашлар, айниқса, БПЛлар қамровида етарли даражада эмас. Номигагина ўтказилаётган тadbирлар партия сафларининг ўсишига таъсир кўрсатолмайпти. Ҳудудий кенгашлар, тузилмалар, бўлинмалар БПЛлар фаолиятини жонлантириш йўллари, уларни ташаббускорликка, амалиётга қўллаш ва назорат қилиб бориш ҳамда талабчанлик билан иш тутиш жараёнида суҳбатчилик қилмоқдалар. Партия олдида турган вазифалар кўламини аҳоли ўртасида кенг тарғибот-ташвиқот қилишда муҳим восита — сиёсий ўқувлар — доимий семинарларда чиқишлар қилаётган кадрлар билан ва дунёқарашида «тор салоҳият» сезилиб қолмоқда.

Агар партия, хусусан, унинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси тез кунлар ичида ўз фаоллиги диққат-эътиборини «Адолат» СДПнинг ғоявий янги формасига хизмат қилувчи янги-янги ишлар ҳақидаги керак бўлган чора-тадбирлар дастурига жалб этмаса, жойларда маҳалла фуқаролар йиғинлари, жамоат ташкилотлари ва ўз электорати билан яқин ҳамкорлик қилмаса ёхуд муаммолар ечимини топишда кенг жамоатчилик фикрини ўрганмаса, аниқроғи, уларга суянмаса тобора яқинлашиб келаётган сайлов арасида жуда қийналиб қолиши эҳтимоли бор.

Аслини олганда, бу ишлар, бу юмушлар ва бу вазифаларни «Адолат» СДП ва унинг фракцияси ўз олдида фақат бугунги кунга келибгина қўяётгани йўқ. Хусусан, унинг қуйи палатадаги фракцияси ўз фаолияти давомида қонунчилик жараёнида бўладими, таҳлилий назорат ишлари бўладими, ўтказиб келаётган тadbирлар бўладими ёки улар ҳақида оммавий ахборот воситаларида чиқишлари бўладими — ҳаммасида доим юртимиз ривожига салмоқли аҳамият касб этган ўз қарашлари, таклифлари ва фаолияти доираси билан кенг жамоатчилик ўртасида муносиб баҳо олмақда.

Булардан кўриниб турибдики, «Адолат» СДП ўзининг чинакам мафқуравий қиёфасига эга бўлиш учун муттасил ўз электоратини топишга, (гарчи улар орасида миллий ғоямизга ҳар қил қарашда бўлган аъзолар ёки хайрихоҳлар бўлса-да), барчасини, яъни, ўз тарафдорларини шу ғоя, шу позиция ижроси йўлида жипслаштириш мақсадини маслак қилиб олган.

Бу маслак шубҳасиз, одамларнинг тафаккури юксалаётган, сиёсий маданияти ошаётган, демократик ва умумбашарий қадрлар тизимини ижтимоий жиҳатдан чуқурроқ англаб етаётган ҳозирги шароитда **кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамиятига** бораётган мамлакатимиз сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, маданий, маънавий ва маърифий ҳаётида катта аҳамият, катта моҳият касб этади.

Мухтасар айтганда, «Адолат» СДП мамлакатимиз ижтимоий тараққиёти ва унинг тадрижий жараёнида фаол, бардавом сиёсий куч бўлади.

Собир ТУРСУНОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси.

Сафдошлар билан суҳбат

Жорий йилнинг 1 май санаси мамлакатимиз журналистлари ҳаётида унутилмас кун бўлиб қолди. Шу кун — Умулжаҳон матбуот эркилиги байрами арафасида журналистика соҳасидаги «Олтин қалам» IV Миллий мукофотининг ғолиб ва совриндорлари муносиб тақдирланди. Улар орасида серқирра ижодкор, Ўзбекистон «Адолат» СДП Сирдарё вилояти Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Пиримқул Дўстмаматов ҳам бор эди.

Партиядошимиз нуфузли танловда журналистиканинг энг машаққатли ва мураккаб соҳаси бўлган журналистик суриштирув жанри (танловнинг «Энг яхши журналистик текширув учун» номинацияси) бўйича ғолиб деб топилди.

Бошланғич ташкилот — партия таянчи

БПТ фаолияти талаб даражасида ташкил этилса, айнан қуйи бўғиндан юрт равнақида хизмат қилувчи ташаббуслар юзага келади. Ана шунда партия нуфузи ошиб, у салмоқли кучга, юксак салоҳиятга эга бўлади

— Пиримқул ака, айтинг-чи, журналистика соҳасида қилаётган меҳнатингиз шундай юксак баҳолашни кутганимизми?

— Дарҳақиқат, бу мукофотга муносиб қўрилишим мен учун қутлимган воқеага айланди. Сабаби, илгари ҳам республика миқёсида ўтказилган қатор танловларда қатнашиб келардим, аммо...

Биласизми, «Олтин қалам» Миллий мукофоти совриндорлари сафидан ўрин олишимга Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг вилоят бўлими раҳбари Фарҳоджон Норматовнинг ҳиссаси катта бўлди. У мени танловда иштирок этишга ундади, хатто ҳужжатларни тайёрлашда услубий ёрдам ҳам берди.

Хулосам шуки, фақат меҳнат қилиш, ижодий изланиш керак экан. Меҳнат қилган — элда азиз. Меҳнат қилаверинг, мукофотнинг ўзи сизни топади, деган доно ҳикматга тўлиқ ишонч ҳосил қилдим.

— Сирдарёлик журналистлар ичида Сиз биринчи бўлиб «Олтин қалам» ғолиби бўлдингиз. Мукофотларини тантанали топириш маросимидан олган таассуротларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз.

— ...Ҳашаматли «Туркистон» санъат саройи. Бутун мамлакатга доғруғи кетган муқаддас даргоҳ. Ҳар йили аниқ шу муҳташам хоҳонада муҳтарам Юртбошимиз, қолаверса, халқимизнинг муносиб вакиллари иштирокида Конституция-миз байрами нишонланади, кириб келаётган янги йил номи нафақат Ўзбе-

кистон, балки бутун жумлаи жаҳонга тантанали равишда эълон қилинади. Бахтимни қарангки, мен ҳам ана шу даргоҳга таклиф қилиндим.

Маросимда қатнаша туриб, кишлоқда кечган машаққатли ҳаётимни эсладим. Ўзингиз тасаввур этиб кўрсангиз бўлади: ҳар кун эрта саҳарлаб кетмонни елкага ташлаган ҳолда иккита нон билан далага отланардим, пахтазорда қора терга ботиб ишлардим. Оқшомлари эса кишлоқ ёшларининг кечки мактабиде ўқирдим...

Ушунда бундай муҳташам саройларда ёйраб, эстрада санъати колдузларининг ҳозирбали концертларини томоша қилишни орзу қилганимни яшира олмайдим. Мана, нихоят, Истиқлол туфайли шундай бахт-саодат менга ҳам йўлдош бўлди! Юртимиз журналистлари фақат мустиқлиқ шарофати билан юксак эъзоз-эҳтиромга сазовор бўлдилар!

Мукофотларни топириш маросими тугади. Саройдан нафақат мукофот, балки катта масъулият билан ҳам чиқдим десам, аниқ ҳақиқатни айтган бўламан. Ўзбекистон журналистикаси вакилининг камтарона меҳнати фақат Истиқлол даражидеги қадр-қиммат топгани ҳозирда ҳам онг-шуурида кўрғошиндек ўрнашиб, мени янгидан-янгидан марраларни элтиб эшик чоғлаб турибди.

— Ҳозирги пайтда «Адолат» СДП вилоят Кенгашида ҳам фаолият кўрсатиб келясиз. Партиянинг масъул ходимларидан бири сифатида айтинг-чи, бугун ҳудудий партия ташкилоти олдида қандай долзарб вазифалар

турибди?

— Айни пайтда Сирдарё вилоятида 4 минг 563 нафар партия аъзоси бор. Улар салкам 60 та бошланғич ташкилотга бирлашган. 11 та туман ва шаҳар Кенгашлари фаолият кўрсатмоқда.

Йил бошидан бошлаб ҳозирга қадар партияимиз фаоллари ташаббуси билан унлаб турли тadbирлар — давра суҳбатлари, учрашув ва мулоқотлар, семинар-тренинглар ўтказилди. Асосан кишлоқ жойларида ташкил қилинган мазкур тadbирларда партия мақсад ва ғоялари кенг тарғиб қилинди. Натижада хайрихоҳларимиз сони ошиб, аъзолар сафи салкам 260 кишига кенгайди.

2009 йил вилоятдаги партия ташкилотлари учун жиҳдий синов йили бўлиб қолади. Чунки олдимизда катта сиёсий тadbир — Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига депутатлар сайлови бўлиб ўтди. Ҳозир бу муҳим сиёсий тadbирга қизгин тайёргарлик кўрмоқдамиз. Қандай натижаларга эришишни башорат қилиш мушкул, бироқ шуниси маълумки, сайловларга пухта ҳозирлик қўрган, депутатликка муносиб номзодларни — эл-юрт орасида катта обрў-эътиборга эга бўлган фидойи инсонларни кўрсата олаккина, кўзланган мақсадларимизга эриша оламиз.

Бошланғич ташкилот — партия таянчи. Шунинг учун ҳам бугунги кунда мавжуд бошланғич ташкилотлар ишини янада жонлантириш, улар фаолиятини талаб даражасида ташкил этиш — вилоят партия Кенгаши олдида турган долзарб ва энг муҳим вазифалардан бири, деб биланам. Бу мақсадга эриша олак, қуйи бўғиндан ҳаётимизда учраб турган турли муаммо ва камчиликларни бартараф этишга йўналтирилган, бир сўз билан айтганда, юрт равнақида хизмат қилувчи қўллаб-ташаббус ва интилишлар юзага келади. Ана шундагина партияимизнинг обрў-нуфузи янада ошиб, у салмоқли кучга, юксак салоҳиятга эга бўлади.

Суҳбатдош: Эркин САЙДОВ.

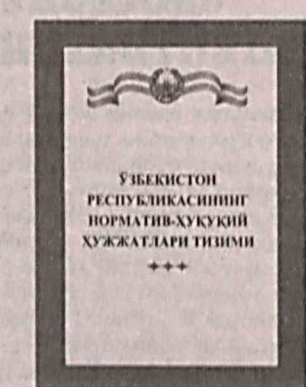
Муҳим қўлланма

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентини ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторингинг институти томонидан «Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари тизими» тўплами чоп этилди. Ушбу тўпламга 1989-2009 йилларда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан қабул қилинган қонунлар, Олий Мажлис қарорлари, Ўзбекистон Республикаси қўшилган (ратификация қилган) халқаро кўп томонлама ва икки томонлама шартномалар тизими тарзда киритилган.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ҳисобга олишда нафақат йиғиш ва рўйхатга олиш, балки уларни назорат ҳолатида сақлаб туриш амалиётида қўллашнинг муҳим гаровидир. Тўплам Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳуж-

жатларини тизимли равишда ўрганиш натижасида тайёрланди.

Олти қисмдан иборат мазкур тўпламининг ҳар бири қисми маълум мезонлар бўйича ажратилган. Тўпламининг биринчи қисмига Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Олий Мажлиси томонидан 1989-2009 йилларда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси қонунлари рўйхати киритилган. «Ўзбекистон Республикасининг 1989-2009 йиллар мобайнида қабул қилинган амалдаги қонунлари рўйхати» деб номланувчи иккинчи қисмида эса 1989 йилдан то 2009 йилга қадар қабул қилинган ва бугунги кунда амалда бўлган қонунларнинг рўйхати нашр манбаларини, ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатлари кўрсатган ҳолда келтирилган. Учинчи қисмида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши, Ўзбекистон Респуб-

ликаси Олий Мажлиси қарорлари, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларни ратификациялаш, уларга қўшилиш ва уларни денонсация қилиш тўғрисидаги қонунлари рўйхати келтириб ўтилган.

Мустиқлигимизнинг 18 йиллиги арафасида тайёрланган мазкур тўплам қонунчилик жараёни ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиётида муҳим аҳамиятга эга эканлиги билан кўпчиликда катта қизиқиш уйғотади.

О.ОҚЮЛОВ, юридик фанлар доктори, профессор.

Инсон шаъни ва кадр-қиммати

қонун ҳимоясида эканлиги аҳоли фаровонлигини таъминлашга ҳисса қўшапти

Қўқон шаҳар прокуратураси томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги «Иш ҳақини ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижроси юзасидан амалга оширилаётган ишлар фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга ҳисса қўшапти. Шаҳардаги «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш корхонаси раҳбарияти томонидан корхона иши ва хизматчиларининг жорий йилнинг ўтган 6 ойи давомида 35685,0 минг сўмлик иш ҳақларини бермасдан келатганини аниқланди. Худди шундай ҳолатни «Энергомарказ» ОАЖ, 55-автокорхона каби корхоналар фаолиятида ҳам кўриш мумкин. Ваҳоланки, амалдаги Меҳнат Кодексининг 154-моддасида иш берувчи ўзининг молиявий

ҳолатидан қатъи назар, иш ҳақини белгиланган муддатларда тўлаб бериши шартлиги белгиланган. Бундан ташқари, ушбу Кодекснинг 161-моддасига биноан, иш берувчи ходимнинг иш ҳақини ҳар ярим ойда бир мартаба тўлаши шартлиги кўрсатилган. Бу корхоналарда ўтказилган текширишлар таҳлилларига қўра, прокурорлик таъсир чоралари қўлланилиб, сансалорликка йўл қўйган мансabdорлар қонунда белгиланган жазоларини олишди.

Шунингдек, ТИФ «Миллий банк», АТ «Хамкорбанк» филиаллари томонидан пенсияларнинг июнь ойи учун пенсиялари берилмасдан келтирилганлиги аниқланди. Бюджет интизомини бузганлиги, ўз вазифасига масъулиятсизлик билан муносабат-

Ақл-идрок кучи ҳикматда

Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг корпоратив одоб-ахлоқ кодекси — жамоанинг маънавий ва ахлоқий меъёрлари қомусига айланди

Мамлакатимизда Юртбошимиз Ислам Каримов раҳнамолигида таълим тизимининг барча поғоналарида фарзандларимизни ҳар томонлама етук, юксак маънавиятли, баркамол инсон қилиб тарбиялаш ҳамда воёга етказиш каби масалаларга жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Ўзбек халқи дунёдаги энг қадимий халқлардан саналади. Унинг урф-одатлари, одоб-ахлоқ қоидалари ҳам ана шу кўҳна тарих ўчоғида тарқиб топган. Ҳаётда одам ким бўлишдан қатъий назар, у одамлар билан муомала-муносабатда бўлади. Атрофдагилар билан ўзаро алоқа қилмай яшай олмайди. Бу фалсафий қонуни.

Одамларнинг феъл-атвори турлича. Улар ниҳоятда мураккабдирлар. Шунинг учун ҳаёт ҳам мураккаб. Доғишманд Аристотелдан "Ақлнинг қуввати нимада?" — деб сўрашганда, у шундай жавоб берган экан: "Барча кишининг қуввати оқватдандир. Ақл-идрокнинг қуввати эса ҳикматдандир". Ҳақиқатан инсон учун ҳаётнинг маъноси ҳулқ-одоб меъёрлари ва ахлоқий муомала маданиятидир. Турмуш инсоннинг хатти-ҳаракатларини маълум чегарада, маълум меъёрда бўлишини тақозо қилади. Ана шу талабни, чегарани таъминловчи муносабат — одоб дейилади.

Инсоният тарихидаги бутун таърибаларга суянган ҳолда урф-одатлар каби одоб қоидалари ҳам яратилган. Одоб ҳулқ-атвор, юриш-туруш маданиятининг ташки ва ички жиҳатини ифодалайдиган тушунча бўлиб, у кишининг хатти-ҳаракатида, ўзаро муносабатида (оила, меҳнат жамоаси ва турли қосимларда) намоён бўлади. Одоб қоидаларининг ҳаммаси бир киши томонидан белгиланмайди. Зотан, улар инсон ҳаётини таърибасининг умумлашган бой маҳсулидир.

Шу сабабли ҳам инновация сифатида Тошкент Давлат иқтисодиёт университетида қабул қилинган корпоратив одоб-ахлоқ кодекси юқорида таъкидлаб ўтилган масалаларни ўзида ақс эттирди. Корпоратив одоб-ахлоқ кодекси 9 бўлимдан иборат бўлиб, унда университет жамоасининг корпоратив ҳулқ-атвор таъминлари ва корпоратив қадриятлари асослари баён этилган. Ушбу корпоратив

озикланган маънавиятимиздан, тарихий хотирамиздан айрилиб, охирикўшда ўзимиз интиланган умумбашарий тараққиёт йўлидан четга чиқиб қолишимиз мумкин".

Бизнинг асосий вазифамиз эса, Ватанимизга, келажакимизга муносиб юксак маънавий-ахлоқий қадриятларга эга мустақил фикрлаш ҳамда жамиятнинг фан-техника, ижтимоий-иқтисодий ва маданий соҳаларда илдам ривожланишига ўз ҳиссасини қўшадиган авлод вақилларини воёга етказиш ва тарбиялашдир.

Кодексда: профессор-ўқитувчилар, ходимлар ва талабаларнинг ҳулқ-атвор қоидалари; маъмурият ва уларнинг ўзаро муносабатлари; ҳуқуқ ва мажбуриятлари кўрсатиб ўтилган.

Корпоратив одоб-ахлоқ нормалари куйидаги тушунчаларни ўзида муҳим ҳиссалаштирган: ҳамжихатлик, очик кўнгиллик, биродарлик, бир-бирини тушуниш ва қўллаб-қувватлаш, ўзаро ишонч ва ҳурмат, самимийлик ва жамоада аҳил-иноқликни сақлаш омили ҳамдир. Университетнинг ҳар бир профессор-ўқитувчиси, ходими ҳамда талабасининг шаъни ва қадриятлари — ахлоқий соғлом турмуш тарзидан ажралмасдир. Бинобарин жамоада интизомсизликка, маданиятсизликка ўрин йўқ. Умумий ҳулқ-атвор маданиятига, айниқса, ҳушмуомалалик, зийраклик, атофдагиларга эътиборли бўлиш, боадбалик, ўз сўзининг устидан чиқиб қабил мустаҳкам нормаларга риоя этилиши лозим.

Корпоратив одоб-ахлоқ кодекси университет профессор-ўқитувчиси, ходими ҳамда талабаси жамоат орасида ўзини қандай тутиши, ўзаро бир-бири билан қай йўсинда муомала қилиши, ўз турмуши ва бундан қандай ташкил этиши, инсон ташки қиёфаси қандай бўлиши лозимлигига оид қоидаларни ўз ичига олади. Одоб таълим-тарбия, амалий таъриба жараёнида шаклланади. Одоб ва ахлоқ қоидаларига тўла амал қилиш инсонларнинг ўзаро ҳурмат-эҳтиром билан тинч-тотув яшашларини таъминлайди.

Одоб ва ахлоқ қоидаларига кам эътибор бериладиган ҳар қандай жамиятда тартибсизликлар, дипломатиклар, беандишалликлар, бебурдликлар ва бошқа шу каби инсоний қадриятларга доғ туширадиган кўнгилсизликлар юзага келади, одамлар орасидан ҳурмат, меҳр-оқибат кўтариладиган, ҳаёт аста-секин издан чиқади. Одобсизликлар туфайли катталар кичиклардан, ота-оналар фарзандларидан озор чекади. Яхшилик ўрнини ёмонлик, динат ўрнини хиёнат эгаллай бошлайди. Қайси мамлакатда, қандай жамиятда одоб ва ахлоқ қоидаларига яхши эътибор берилса, шу жойда ҳаёт фаровон, кишининг руҳи тетик бўлади, ишлари бароридан келади.

Ўтмишда оилада фарзанд тарбиясига, уларнинг одоби, ахлоқига алоҳида эътибор берилган. Қўрқононага иш тутиш, бақириб гапириш, дағалликлар, буларнинг барчаси одобсизлик белгиси. Одоб-ахлоқ, ҳаё-иба, ор-номус, динат каби боқий қадриятлар азалдан халқимиз бой маънавиятининг ажралмас қисмига айланиб кетган. Одамлар билан саломлашмаслик, бу — одобсизлик. Саломлашнинг меъёрига амал қилмаслик ҳам беодоблик саналади. Корпоратив одоб-ахлоқ кодексининг "Профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг ўзаро муносабатлари" деб номланган бўлимининг биринчи бандида айнан шу масалага атофдагилар тўхталиб ўтилган. Корпоратив одоб-ахлоқ кодекси — ҳар қандай хатти-ҳаракатларга чегара қўйиб, меъёр белгилайди, десак адашмаймиз. Афсуски, бугунги мураккаб шароитда қаринг "оммавий маданият" ниқоби остида ёшларимизга турли ёғ қоралар, маънавий бузуқлик ва ахлоқсизликларнинг тарқиб этишига уринаётган айрим ҳурихлик галамислар айнан ана шу азалий қадриятларимизга болта уришга уринаётгани сир эмас.

Шундай бир пайтда инсоний туйғуни писанд қилмаслик, инсоний-

лик шаънига иснод эмасмикан? — деган савол ҳам ўйлантириб қўяди кишини. Бу туйғу-ғўзал ҳулқ, ўзбекона одоб ва андишадир. Ахлоқ-кишилик жамиятининг бешиги, жамоа аъзолари томонидан риоя қилиниши шарт бўлган юриш-туруш қоидаларидир. Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг корпоратив одоб-ахлоқ кодекси профессор-ўқитувчилар, ходимлар ва талабаларнинг манфаатларини янада тўлиқ таъминлаш ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган меъёрий-ҳуқуқий база десак, асло янглишмаймиз. Зеро, таълим ва кадрлар тайёрлаш сифатини тубдан ошириш, мустақил фикрлайдиган, ўзининг қатъий ҳаётини эътиқод ва қарашларига эга бўлган ёшларни тарбиялаш — бугунги кун талаби. Президентимиз Ислам Каримов таъкидлаганидек, — "...инсон қалбига йўл аввало таълим-тарбиядан бошланади".

Шундай экан, талаба-ёшлар таълими, тарбияси ва ахлоқ-одоби учун нафақат педагоглар, балки улар билан бирга талабаларнинг ота-оналари ҳам масъулдир. Шундай экан, талаба-ёшларни ахлоқ-одобли, ҳар томонлама етук, юксак маънавиятли ва баркамол инсон қилиб тарбиялаш — барчамизнинг бурчимиз. Тошкент Давлат иқтисодиёт университетида инновация сифатида қабул қилинган корпоратив одоб-ахлоқ кодекси профессор-ўқитувчилар, ходимлар ва талабаларнинг маънавий-ахлоқий қиёфасига ижобий таъсир қўриб, уларнинг бў йўналишдаги масъулиятини янада оширади ҳамда университетни юксак маънавиятли, олий талакали иқтисодчи кадрлар тайёрлашга қўлай шарт-шароитлар яратиб беради.

М. ЮСЎПОВ,
ТДТУ "Устоз ва мураббийлар" Кенгаши раиси,
доцент.
М. ҒАНИЕВА,
университет фалсафа кафедраси катта ўқитувчиси.

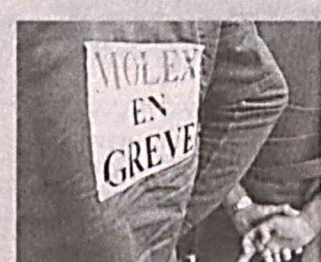

Ишчилар норозилиги

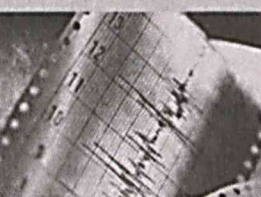
АҚШнинг Molex компаниясининг Франциядаги заводи ишчилари компания топ-менеджерини калтаклашди, деб хабар беради АРР. Бунга қорхона раҳбариятининг иқтисодий инқироз туфайли заводидаги ёпиш тўғрисидаги қарори сабаб бўлган.

Завод директори Маркус Керриунинг гувоҳлик беришича, 40 нафарга яқин ишчилар Эрик Дусбургни қаттиқ калтаклашлари натижасида менеджер шифокорга мувожаат қилган. Ўз навбатида, мамлакат қасаба уюшмалари завод ишчиларини ҳимоя қилишмоқда.

Айтиш керакки, бу француз ишчилари билан боғлиқ биринчи воқеа эмас. Бундан бир ой муқаддам Malaucene қорғоз фабрикаси ишчи-ҳодимлари уч нафар менеджерни гаровга олишганди.

Табиий офат рўй берди

Россия Федерациясининг Тува Республикасида сешанбадан қоршанбага ўтар кечаси зилзила рўй берди.

ИТАР-ТАСС хабарига кўра, зилзила маркази Каа-Хемск районидagi Қизил шаҳридан 209 километр жанубий-шарқда жойлашган. Табиий офат 7,7 балл кўрсаткичига эга бўлган. Зилзила қайд этилиши биланок 110 минг кишидан кўпроқ аҳоли истиқомат қиладиган Қизил шаҳрига тежкор-қутқарув гуруҳи жўнатилган. Дастлабки маълумотларга қараганда, табиий офатдан бино ва иншоотлар зарар кўрмаган, жабрланганлар йўқ.

Мана жекпоту, ана жекпот!

Италияда миллий лотерея жекпот рекорд даражасига кўтарилди — 120 миллион евро! Чунки, мана ярим йилдирки, лотереяда ҳеч қандай омади қўлмапти, бош муқофот салмоғи эса ҳафтагисига кўпайиб бормоқда.

Айни пайтда лотерея чипталари сотиладиган қасалар тирбанд. Ҳавбатда турганлар ичидан ҳатто Европанинг турли мамлакатларидан келган кишини ҳам учратиб мумкин. Улар ўз бахтларини синаб кўриш, бирдан бойиб кетиш ниятидандир. Бироқ, мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, зарур рақамларни топиш осон эмас. Бу 662 миллион кишидан бир нафаригагина насиб қилиши мумкин, ҳоло.

Юксак эътибор

Мамлакатимизда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, жумладан, ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш, реабилитация қилишга катта эътибор қаратилмоқда. Маълумки, ўтган йили "Ўзбекистон Республикасида ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонуннинг ўзгариши ва қўшимчалар киритилиши, у янги таҳрирда қабул қилинди. Қонуннинг янги таҳририда қабул қилиниши аҳолининг ижтимоий ёрдам ва ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами бўлган ногиронларга нисбатан юксак эътибордан далолат беради.

Қонун 8 та бўб, 36 та моддадан иборат бўлиб, асосий эътибор ногиронларни реабилитация қилиш, таълим олиши ва қасбага тайёрлаш, ногиронлар меҳнати, уларга ижтимоий ёрдам қўриштириш каби вазифаларни амалга

оширишга қаратилган. Қолаверса, қонун ногиронларнинг ижтимоий инфратузилма объектларига тусиниксиз кириши, транспорт, алоқа ва ахборот воситаларидан кенг фойдаланиши сингари жиҳатларни ҳам қамраб олганки, буларнинг барчаси юртимизда соғлом турмуш тарзини шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади. Зеро, янги таҳрирдаги ушбу қонун ногиронларнинг барча ҳуқуқларини қамроғатайди, манфаатларини ҳимоя қилади. Қонун ижросини таъминлаш эса ногиронлар ўртасида тиббий, ижтимоий ва қасбий реабилитация тадбирларини амалга ошириш, бирламчи ва қайта ногиронлиқнинг олдини олишда ҳал қилувчи омилга айланади.

Муҳаммад ОҚАЗАРОВ,
Қарши туманларда
2-ТМЭҚ раиси.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури амалда

Марғилонлик ёшларнинг севимли маскани

Водий дурдонаси ҳисобланган шахримишда ўқув-дарсхоналари — таълим-тарбия маскани жуда кўп. Лекин уларнинг орасида ўқув даргоҳимиз алоҳида ажралиб туради, — дейди Марғилон тиббиёт коллежи директори, 1-даржали "Соғлом авлод" ордени нишондори Шавакзод Эрматов. — Малакали мутахассис тайёрлаш асосий мақсадимизга айланган. Жамоамизда изланувчан, ташаббускор педагоглар ҳамisha шунга ҳаракат қилишди. Коллежимизда ишлаётган малакали мутахассисларнинг сафлари кенейиб борапти. Ҳозирда бизда фаолият кўрсатаётган 168 нафар ўқитувчининг 2 нафари фан номзоди, 80 нафари эса олий тоифали ўқитувчилардир.

Ўқув хоналари ҳамда лабораторияларнинг барчаси техник воситалар билан қўرғазмалли жиҳозлар билан таъминланган. Бу ишда халқаро ташкилотлар билан ҳам яқин алоқа ўрнатганмиз. Жумладан, "Здрав плюс" ташкилоти ажратган 99 миллион сўм маблағга 5 та хонани клиник фанлардан назарий ва амалий дарс ўтишга мослаштирдик.

Ўқув масканида ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишга алоҳида эътибор берилган. Жис-

моний тарбия соҳасини ривожлантиришда кенг қўлланишлар олиб борилаётган. Коллежда таълим жараёнлари юқори савияда замон талабларига мос равишда ўтказилади. Бу ерда ўз касбининг фидойилари меҳнат қилишапти. Е. Ҳайдаров ҳамда М. Юсуповлар томонидан "Ички касалликлар", "Фармация ишини ташкиллаштириш" каби дарсликлар яратилди, ҳозирги кунда улардан ўқув қўлланмаси сифатида фойдаланилапти. Бундан ташқари, коллеж-

да ёшларнинг интилектуал салоҳиятини янада юксалтириш борасида ҳам ибратли ишлар қилинмоқда. Вилоят маънавият ва маърифат маркази томонидан уюштирилган "Энг маънавиятли ўқув юрти" қўриқ-танловида жамоа фахрли 1-ўринни олишга эришди. Шунингдек, мазкур ўқув даргоҳида қасбага йўналтириш ишлари янада кучайтирилди. Битирувчиларни иш билан таъминлаш мақсадида мониторинг гуруҳи ташкил этилган. Вақти-вақти билан ёшлар ўртасида

ғийбатчилик ва жиноятчиликнинг олдини олиш мақсадида шахар ИИБ ходимлари иштирокида "Ғийбатчилик қаршимиз, соғлом турмуш тарафдоримиз" шиори остида турли хил тадбирлар уюштириб турилибди.

Диний ақидапарастлик ва бошқа оқимларнинг асл мақсади, аянчи ва фожеали оқибатларига оид тушунтириш ишлари ҳам олиб борилаётган. Коллежда ўқувчиларнинг бундан ташқари мазмуни ўтказиш, билим савиясини янада кенгайтириш мақсадида ташкил этилган турли тўғараклар самарали фаолият кўрсатаётган.

Яқинда жамоага қувончли хушхабар келди. Коллежнинг 2-босқич ўқувчиси Ҳушида Лутфидинова 1-6 июнь кунлари Тошкентда самбо бўйича ўтказилган бутунжаҳон мусобақасида фахрли 1-ўринни эгаллаб, олтин медал соҳиби бўлди. У 27 давлат вакиллари иштирок этган қиз-

ғин баҳсда 48 килограмм вазн тоифасидаги Монголия, Қозоғистон самбочи қизларини доғда қолдириб, энг юқори поғонани забт этди. Бундан устозлари, айнакча, Ҳайрулло Расуловнинг қувончи чексиз. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга ижтимоий таътиб қилиш, малакали ўрта бўғин тиббиёт ходимлари тайёрлаётган мазкур жамоа шу кунларда мустақилликнинг 18 йиллик байраминини муносиб қутиб олишга, шу билан биргаликда янги ўқув йилини яхши тайёргарлик билан бошлашга бор куч-ғайратини сарфламоқда. Энг улуғ, энг азиз байрам шуқуҳи барчаннинг қалбига азиз ватанимизга бўлган меҳру муҳаббатини оширмоқда.

Ўқувчи ЭРТАШЕВ.

Янги асарлар

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси,
Давлат мукофоти лауреати.

Такдир ҳукми

("Мироншоҳ Мирзо" тарихий романидан парчалар)

Халқимизнинг севимли адаби, етук шоир, олим ва ҳожиравоб публицист, моҳир таржимон Муҳаммад Али кўп йиллардан бери Соҳибқирон Амир Темур шахсияти ва даври, қўлул хонадонини, буюк давлат тузиш машаққатлари ҳақида "Улуғ салтанат" тарихий тетралогиясини яратиш устида изланишлар қилиб келади. Қўнда захматкаш адаб ушбу тетралогиянинг учинчи китоби — "Мироншоҳ Мирзо" тарихий романига нукта қўйди. Унда миллдий 1392-1399 йиллар воқеалари қаламга олинган. "Мироншоҳ Мирзо" тарихий романи тўлалигича "Шарқ юлдузи" журналида босиб чиқаришмоқда. Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси Сийёсий Кенгаши аъзоси, муҳтарам сарфдошимизни катта изжодий ютуқ билан қўтлаб, унинг "Улуғ салтанат" тарихий тетралогиясининг учинчи — "Мироншоҳ Мирзо" номли янги романидан парчаларни ўқувчиларимиз эътиборига ҳавола этамиз.

...Мосулдан турган Амир Темур кетма-кет элчилар борганига қарамай, муросага қўймаётган Миср ва Шом мамлакатларига юриш бошланганга сабабли, Самарқандга қайтишни кейинроққа сурди-ю, бутун шаҳар қасабаларга, амирзодалару саркардалар, ҳокимларга лашкарлари билан етиб келишларини буюриб, фармон юборди. Фақат Мордин султонида садо бўлмади. "Ортимизда ганимини қолдириб кетиш русумимизда учрамайди", — деди Амир Темур, қўшинини Мордин қалъаси томон бурар экан.

Форс ҳукмдори Умаршайх Мирзо баъзи беклар уришиб ололмаган метиндай Сиржон қалъаси камалини охирига етказётганда, олийнишон фармон қўлига теги. У дарҳол ўғли Пир Муҳаммад Мирзонини ёнига қорлатди ва кишининг қорли-қировли кунда сафар ёқмасе ҳам, лашкарни жамлаб, Мосул томонга қўнади.

Ўн беш йили амрзодада кейинги уч ойдан бери отасининг ёнида юрарди. Умаршайх Мирзо унинг буй тортиб қолганлигини, савашларни кўриб ҳарб сирларини ўрганиши лозимлигини айтиб, Боғи Бичишга киши юборди ва малака Туман огадан сўраб олди. Пир Муҳаммад Мирзо келишган, ақли ва уйдабуррон эди, жангларда қўқмай қатнашарди, лекин табиятан кўнгли юмшоқ, ишонувчан, сермуруват эканлиги одамни ташвишга соларди. Форс ҳукмдори ўз ўғлини қўқмас саркарда сифатида қўришни худудан тиларди, шу ҳақда бир неча марта суҳбат ҳам ўтказди.

— Амрзодам, ботир ва жасур саркарда бўлишингиз керак. Замон, салтанат ташвишлари, атофдагилар душманлар кишининг шундай йўл тутишини тақозо этадир, — насихат қилди Умаршайх Мирзо. У отининг жиловини тортиб-тортиб қўяркан, ҳийла олдиндаги ўғити чоғли сипоҳдан иборат қорувул сафининг охириги олачалоқ қор босган адир ортида қўримай кетганини илгари. Орқанда турнақатор тизилган йигирма минглик қўшин келмоқдаиди.

— Қўлуқ, отажон... — қўл қовуштирди Пир Муҳаммад Мирзо. — Саркардалики нима ўзи? — Ботир саркарда унга юкланган вазифани яхши англаб олмоғи лозим. Саркардалики... бу ҳам қисмат... Умаршайх Мирзо шундай деди-ю, бир лаҳза

келажақда суоқли ўғлини салтанат тепасида деб ҳаёл қилди ва шу ондаёқ негадир хижолат тортиди. Амрзода ҳали ёш... Майдон ва даврон сирларини ўрганиш, подшолик русумларини теран билиш ташвишини чекиб ўтирмайди. Чунки бошида бир соябон Умаршайх Мирзо, иккинчи, ундан ҳам улкан соябон — соҳибқирон турбидилар... Нима ғами бор? У ўғлининг келиб-бок, салтанат нима, саваш нима, амаки амрзодалар ўртасидаги ҳасад, қитмирлик ва ҳоказолар ҳақида саволларга қўшиб ташлайди, деб ўйлаганиди. Йўқ, бирон марта ҳам булар ҳақида сўрамади. Аввалги суҳбатларда бу ганининг учини сал қичиб қўярди-ю, шу қиёфа деб ҳисобларди ўзича. Энди билдикли, унга яхшироққ тушунтириш керак экан. Ўғлининг ўн бешга кириб, ҳам ҳам ёш боладай эканлигидан қўрслиги туғди, аммо жадлини босди:

— Жасур саркарда бир сўзли, қатъий соҳибки, агар жангга кириш керак деб қарор этган бўлса, хатолгини кейин фаҳмлаб қолса ҳам, қайтмайдиган киши... Амрзо соҳибқирон айтмайдирки, бир ишга киришишдан олдин ундан чиқини ўйлаб қўй...

Амрзода жиддий қўлоқ сола боладиди. — Жасур саркарда фақат бир нарсани ўйлайди, — давом этди Форс ҳукмдори, — фақат душманини мағлуб этишни! Олдинда фақат ганим, майдон бор, ғалаба эса унинг ортидадир. Зарур эрса, қўл билан тигини тутишга тайёр бўлиши керак! Саркарда саҳрода лолақиз-ғалдоқчи от босиб кетди, майсалар эзилди, деб қўйини қўрмайди, ҳеч қимга, ҳатто ўзига ҳам шафқат қўрғизмайди. Қўмолининг уяси бузилди, деб хижолат чекмайди, бу — қисмат. Ҳаёлпарастлик ундан йироқ. У кунни қиссаюндан эшитдик-ку, Султон Жалолиддин ҳақида... Султон Чингизхон аскарларидан қочиб, но-қор Синд дарёси бўйига келди. Онаси, хотинлари, ҳарамидagi аёллар, бизларни ўлдир, қор бўлиб асир тутишдан қутқар, деб ёлвордилар... Султон жасоратли саркарда эди, у бари Оллоҳнинг хоши-иродаси эканлигини англади ва... онаси-ю хотинларини дарёга қўқтириб юборишларини буюрди...

— Қандай... отажон... қўқтириб юбориш мумкин? Онасини-я? Шундай... қараб туриб-а? Де-мак, саркарда бешафкат одам экан-да?

— Бу ҳам қисмат, амрзодам. Дунёнинг ўзи бешафкат қилиб яратилган, ҳаммамиз ўшанинг қўлида ўйин-чоклармиз! Раҳм шифатини унутиб қўямиз. — Умаршайх Мирзо давом этди. — Жуда кўп саркардаларда шу ҳислат бор, шафқатсизлик... Бу саркарда табиятига ҳам боғлиқ. Саркарданнинг фикр кенглиги жанг пайтида ҳарб майдонига тенгдир, дейдилар Амир соҳибқирон. Енингда олов ловуллаб, рўбарўнда душман қилич ўқтайиб, жонингни оламан, деб ғазабноқ турса, ўлдирмай-ўлдирмайми, ё "Тўхта, бу феълнинг қайт!" дея инсофга қақирмай, ўлдирсам, адолатдан бўладими ёки адолатсизлик қиламанми, деб ўйлаб ўлтириш гумроҳликдур...

— Отажон... — сўзни кесди амрзода. — Етти-саккиз йил аввал Самарқанддаги зифатда амаким амрзода Мироншоҳ Мирзо Ҳиротнинг валаҳиди меннинг адашим Пир Муҳаммаднинг шундоқ қилиб қараб қилиб билан бошини ўзиб ташлаган эканлар... Биз, ёш амрзодалар бу ҳақда кўп гапирамиз, мардлик деб, мактаб юрамиз...

— Бу мардлик эмас! Мардлик жангда, майдонда билинадур! — Ота ўғлининг ҳаёли бошқа жойда эканлигидан бироз ранжиди. — Шафқатсизликка мисол ҳоло бу. Мен кимман, деб манманасираш, бошқаларга қўқув солиш, қуруқ олифатарчиликнинг нақ ўзи ҳоло! Умаршайх Мирзо ўғлининг олдида гапи ғийбатга чиқиб қолшидан қўқиб, мавзини бошқа ёққа бурди: — Амрзо соҳибқирон саркардалики борасида кўп сўйлагонлар, амрзодам! Чин саркарданнинг қучи-қуввати даставвал уруш майдонини танлашда қўринади, дейдилар ҳазрат, уруш майдонини олди очик, кенг, душман қўшиндан баландроқда жойлашсин, оғтобга рўбару бўлмасин. У майдон тарзини, душманининг қай йўсинда жангга кириши ва қиқинини кузатади, то ганимининг ўзи уруш бошламагунча чидайдди. Чунки, расулуллоҳ айтганларидай, шовқалоқлик шайтоннинг кирдиқоридур. Зинҳор қоча бошлаган душман изидан қўймайди, уларнинг ортида катта қўшин турганлигига фаҳми етади... Моҳир саркарда бўлишлик, мен сенга айтсам, бу ҳам қисмат, ўғлим... (Давоми келгуси сонларда.)

Шарҳ: НМАК босмаҳонасида моҳи эълондиган ҳафтада маълумоти: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Буюртма Г – 700. Ҳажми – 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А-2. Адади – 3296. Босишга топшириш вақти – 18.30. Босишга топширилди – 18.00